Glas zaveznikov

Leto II - Št. 357 — Informacijski dnevnik A. I. S. — Cena 4 lire

TRST, sobota 17. avgusta 1946

UREDNIŠTVO: Via S. Pellico 12 Telefon št. 93354 in 94443

OGLASI: Cena za milimeter visine (širina ena kolona): trgovski L. 27, mrtvaški L. 56 (osmrtnice L. 100), objave L. 20, finančni in pravni oglasi L. 45. V vsebini lista (tekstni oglasi) L. 45. Davek ni vštet. Plačljivo v naprej. Oglase sprejema izključno: S.P.I., Società per la Pubblicità in Italia, Trst, ul. Silvio Pellico št. 4, tel. 94044. Cena posamezne številke L. 4 (zaostale L. 8). Rokopisov ne vračamo.

Šest konferenčnih odborov izvolilo svoje funkcionarje

Živahno zasedanje odbora za romunska vprašanja

Ugovori Sovjetske zveze

PARIZ, 17. avgusta — Mirovna konferenca je ves včerajšnji dan posvetila otvoritvenim zasedanjem osmih odborov, ki morajo preučiti osnutke mirovnih pogodb, ki so jih pripravili za pet bivših sovražnih držav. Zasedanja so se vrstila v presledkih po 45 minut. Izvolili so predsednike, podpredsednike ter poročevalce odborov, ki imajo nalogo sestaviti poročilo, ki ga mora nato odbor predložiti plenarnemu zasedanju konference.

Kot prvi se je dopoldne sestal odbor za romunska politična in ozemeljska vprašanja. Na zasedanju je govoril sovjetski odposlanec Višinski, ki je v dolgem govoru zahteval, naj se razpravljanj o romunski mirovni pogodbi udeleži tudi Francija, čeprav ni bila v vojnem stanju z Romunijo.

Živahno mu je odgovoril novozelandski delegat W. J. Jordan, novozelandski visoki komisar v Londonu. Med drugim je vprašal: «Ali moramo res zapravljati čas s poslušanjem manj važnih stvari? V svojem življenju bi rad videl nekaj dogotovljenega. Tedne smo že zamudili na plenarni konferenci. Ali bomo tudi tukaj šli po isti poti?

«To ni zasedanje marveč neresna družba. Ali bomo nadaljevali ta obupna razpravljanja o manj resnih zadevah, ali pa bomo napravili nekaj za izvolitev predsednika in za dosego rešitve. Če kdo ni zadovoljen s sestavo tega odbora, to ni naša stvar. Napravimo vendar nekaj! Poslušamo dolge ure kramljanja. Tu smo, da nekaj napravimo; če pa ima kdo govor, mu sledi deset minut kramljanja, dvajset minut poteče za prevajanje in tako poteče ura».

Poziv predsedniku

Novozelandski delegat se je nato obrnil do začasnega francoskega predsednika, ki je kot zastopnik države gostiteljice na tem mestu do izvolitve dejanskega predsednika, in izjavil: «Ali se imejte za predsednika, ali pa predlagajte nekoga drugega ter nas pustite, da radaljujemo z delom, namesto da sedimo in poslušamo vsakovrstne nepomembne ugovore».

Omenjene Jordanove besede so se tikale govora Višinskega, preden so izvolili predsednika. Višinski se je pritoževal, da niso navodila postopka, kdo more biti član odbora, dovolj jasna. K temu so nekateri govorniki izjavili, da je Francija članica Sveta zunanjih ministrov, kar jo samo po sebi pooblašča, da je tudi članica odborov za Romunijo in ostale balkanske države. Drugi govorniki pa so spet ugovarjali, da sedanji trenotek ni primeren za reševanje vprašanj postopka ali za razlago, ki jo dajejo pravilom postopka. Prišlo je do burnega razpravljanja, zaradi česar so morali odložiti zasedanje naslednjega odbora.

Končno so se le zedinili in so za predsednika izvolili ukrajinskega odposlanca Manuilskega, za podpredsednika pa enega izmed indijskih zastopnikov sira Narvaji Wadia.

Višinski je predhodno še odgovoril novozelanskemu delegatu Jordanu. Dejal je: «Če danes ne bi odgovorili, bi nekateri vrocekrvneži, ki so danes govorili, vpraševali, zakaj nismo podali svoje izjave. Želim preprečiti bodoče nesporazume, kadar bomo glasovali. Zaradi tega bom prezrl ostre besede, ki jih je izrekel razburljivi novozelandski delegat.» Višinski se je nato obrnil k njemu in pristavil: «Slaba volja nikoli ne pomaga pri izpolnjevanju dobrega dela. Jaz nisem bil razdražen, toda moj poseg je bil korekten in neobhodno potreben. Začeti hočemo z delom, predvsem pa je potrebno, da določimo, katere države so članice tega odbora. Čudno bi bilo, če bi z delom nadaljevali in če bi se morali s tem vprašanjem ukvarjati kesneje.»

Zasedanje odbora za Romunijo so po 100 namesto 45 minutem času, ki so ga porabili za volitev predsednika in podpredsednika, preložili.

Nato se je sestal odbor za finska politična in ozemeljska vprašanja. Za predsednika so izvolili avstralskega odposlanca Jamesa Beasleya, za podpredsednika pa češkoslovaškega predstavnika. Poročevalsko mesto je dobil britanski delegat. Češkoslovaška in Velika Britanija sta si pridržali pravico, da naknadno imenujeta predstavnika v omenjenem odboru.

Po volitvah je govoril sovjetski delegat N. Novikov. Izjavil je, da Francija in Združene države nista članici odbora, ker nista bili v vojnem stanju s Finsko: «Sovjetska zveza izraža odločno mnenje, da tema dvema državama ne bi smeli dovoliti, da volita v teh vprašanjih.»

Britanski delegat Hector McNeil je izjavil, da ne more podpirati sovjetskega stališča ter je pristavil, da se to vprašanje tiče plenarnega zasedanja konference, ne pa odbora za postopek.

Novikov je odgovoril, da nima ničesar proti udeležbi Francije in Združenih držav pri razpravljanju. Sovjetska delegacija ugovarja le, da bi države, ki niso bile v vojnem stanju z bivšimi sovražnimi državami, imele pravico, da glasujejo o vprašanjih, ki se tičejo teh držav.

Francoski delegat Couvé de Murville je izjavil, da bi morali to vprašanje rešiti drugi odbori. Predložil je, da bi vprašanje poslali odboru za postopek ali pa plenarnemu zasedanju, če bi bil dvom o razlagi postopka.

Novikov je zahteval, da pride njegova izjava v zapisnik. Zasedanje so nato preložili.

Zvečer se je sestal odbor za italijanska politična in ozemeljska vprašanja, v katerem so tri države odklonile poročevalska mesta. Belgijski delegat Paul Henri Spaak je ponudbo odklonil zaradi preobloženosti z drugim delom, Kitajska je odklonila mesto zaradi sklepa odposlanstva, da ne bo sprejel nikakega mesta v odboru, ker ni sodelovala pri sestavljanju mirovnih pogodb, Brazil pa ni sprejel poročevalskega mesta zaradi bolezni svojega delegata v omenjenem odboru Raoula Fernandesa. Končno je poročevalsko mesto sprejel Novi Zeland. Izvoljen je bil soglasno.

Na zasedanju gospodarskega odbora za balkanske države in Finsko so za predsednika soglasno izvolili češkoslovaškega veleposlanika v Beogradu dr. Jožefa Korbela. Podpredsednik omenjenega odbora bo Avstralec.

Gusev ugovarja

Sovjetski zastopnik Fedor Gusev je nato ponovil ugovore, ki jih je Sovjetska zveza pred tem stavila o ostalih dveh odborih, in sicer o pcdelitvi pravice glasovanja tistim državam, ki niso bile v vojni z državami, o katerih pogodbah razpravljajo. Vendar pa je Gusev priznal, da to ne spada v pristojnost odbora.

Za predsednika pravnega odbora, ki sestavlja mirovne pogodbe, so soglasno izvolili kanadskega delegata Brooke Claxtona. Za podpredsednika so izvolili beloruškega delegata V. N. Jahoumova, za poročevalca pa nizozemskega zastopnika J. P. A. Francoisa. V tem odboru razen nekaterih predlogov ali podpiranja poedinih imenovanj funkcionarjev ni bilo drugih razprav. Zasedanje so preložili po 25 minutah, kar je najkrajši čas, ki ga je porabil kak odbor za zasedanje.

Za predsednika splošnega odbora so soglasno izvolili norveškega delegata Halvarja Langeja. Za podpredsednika so izvolili poljskega delegata M. S. Wierblowskega.

Vojški odbor je za predsednika izvolil Poljaka polkovnika Naszkowskega, za podpredsednika pa Kitajca Fu Ping Seunga.

Včeraj se je v celoti sestalo 7 izmed 9 odborov, katerih zasedanja so predvideli. Ti odbori so: pravni odbor, gospodarski odbor za Balkan ter Finsko, politični ter ozemeljski odbor za Romunijo, Finsko in Italijo ter splošni in vojaški odbor. Izmed teh jih je 6, ki prej še niso imenovali funkcionarjev, to storilo zdaj. Italijanski politični odbor, ki se je sestal pred nekaj dnevi, da bi izvolil predsednika in podpredsednika, je včeraj izvolil še poročevalca. Verjetno je, da se bosta ostala odbora, to je bolgarski in madžarski politični in ozemeljski odbor, ki se včeraj nista sestala, sestala danes in izvolila funcionarje. Odbora bi se tako sestala istočasno s plenarnim zasedanjem konference.

Perzijska vlada je poslala tajništvu pariške konference noto, v kateri zahteva soudeležbo Perzije na konferenci.

Do torka

«Reuterjev» diplomatski dopisnik v Parizu S. Mangeot je izjavil, da je izvedel, da bodo morali do torka predložiti političnemu odboru za Italijo vse dostavke k načrtu predstavnikov širih velesil o tržaškem vprašanju. Ta ukrep je posledica odločne zahteve novozelandskega delegata, da pospešijo delo odbora. Južnoafriški delegat je na včerajšnjem popoldanskem zasedanju omenjenega odbora postavil tri načela za pospešitev dela odbora: 1. v torek zapadejo vsi dostavki v zvezi z določbami mirovne pogodbe z Italijo, ki jih bo moral preučiti odbor in ki so v zvezi z vprašanjem jugoslovansko-italijanske meje; 2. mirovni načrt bodo preučili točko za točko; 3. italijansko stališče bodo morali omejiti predvsem na preučitev spomenic, lahko pa bodo zaslišali tudi italijanske zastopnike.

KOMENTARJI TISKA

«SUNDAY TIMES»

komentira predvčerajšnji Molotovljev govor: «Molotovu je uspelo prepričati svet, da je namen Sovjetske zveze zavlačevati ustvaritev miru in ga morda celo onemogočiti. Sovjetska zveza hoče izkoristiti bojazen sveta pred novo vojno in nagnjenje človeštva, da plača za dosego miru vsako ceno. To je dolgih šest let brezobzirno delal tudi Hitler, zrušil je svet, to da na koncu je plačal s svojo glavo.»

«REUTER»

piše o Molotovljevem odgovoru na De Gasperijeva izvajanja: «Mnogi imajo Molotovljev govor za eno izmed najpomembnejših političnih izjav na konferenci. Njegov namen je bil izbrisati učinek De Gasperijevih dokazov za spremembo osnutka mirovne pogodbe z Italijo in v kali zatreti kakršen koli predlog, da bi sedanji osnutek dobil začasni značaj namesto trajnega.

«Malo verjetno je, da bodo njegovo namigovanje na države, «ki so obogatele med vojno prepustili pozabi (tu je verjetno mislil Veliko Britanijo in Združene države).

V LONDON LE IZVLEČEK JUGOSLOVANSKE NOTE

London, 17. avgusta

Glasnik britanskega zunanjega ministrstva je včeraj izjavil, da so v Londonu brzojavno prejeli le izvleček zadnje jugoslovanske note, popolno besedilo pa še ni prispelo.

Nota, ki so jo pred tremi dnevi v celoti objavili v Beogradu, je protest proti ponašanju oblasti Zavezniške vojaške uprave v področju «A» Julijske krajine v preteklem tednu.

Nota zlasti protestira proti izgonu nekaterih jugoslovanskih generalštabnih častnikov pod poveljstvom majorja Despota iz področja «A».

UNRRA BO ŠE DALJE POMAGALA BEGUNCEM

Ženeva, 17. avgusta

Svet ustanove UNRRA je razpravljal o vprašanju pomoči beguncem (displaced persons). Po živahnem razpravljanju, na katerem je spregovoril tudi glavni ravnatelj ustanove UNRRA Fiorello La Guardia, so na predlog Kanade sklenili, da bo ustanova UNRRA še nadalje podpirala begunce, dokler ne bo njene naloge prevzela morebitna nova organizacija.

OBSODBE V BOLGARIJI

Sofija, 17. avgusta

Dopisnik agencije «Tanjug» iz Sofije poroča: «Izrekli so obsodbe proti članom tajne fašistične organizacije «Car Krum». Ustanovitelja organizacije podpolkovnika Antona Krsteva so obsodili na smrt z obešenjem in na trajno izgubo državljanskih pravic; podpolkovnika Antona Donkova in Kirila Haralampijeva ter polkovnika Jordana Gorakova na 15 let zapora; majorja Mladena Angelova na 10 let zapora, ostale obtožence pa na manjše kazni.

Poleg tega poroča «Tanjugov dopisnik, da je bolgarsko obveščevalno ministrstvo za tri dni ukinilo dva opozicijska lista, in sicer «Narodno Zemljedelsko Zname» in «Svoboden narod», ker sta 14. t. m. priobčila neosnovano vest proti Sovjetski zvezi.

PREDLOG ZA SPREJEM PRISELJENCEV V KANADO

London, 17. avgusta

Kanadski senatni odbor za priseljevanje je priporočil, naj Kanada začne z odločno politiko priseljevanja pod posebnimi pogoji, čim bo na razpolago dovolj brodovja za prevoz. Odbor je predložil naj v Evropi ustanove kanadske urade za izbiranje primernih priseljencev, v Kanadi pa naj posebna komisija preišče in določi potrebe po ročnih delavcih v industriji in poljedelstvu.

Prednost bodo imeli priseljenci z britanskih otokov in tisti, ki govorijo isti jezik ter imajo podobne politične ustave. Odbor je tudi priporočil naj pazijo, da Britanija ne bo oškodovana pri ročnih delavcih zaradi preobširnega izseljevanja.

Obnovitev pogajanj med Britanijo in Egiptom

Vprašanje Sudana še odprto

LONDON, 17. avgusta — Poročevalec britanskega zunanjega ministrstva je včeraj izjavil, da je voditelj britanske delegacije za revizijo anglo-egiptovske pogodbe letalski minister lord Stansgate prejel navodila, naj obnovi uradna pogajanja za revizijo omenjene pogodbe.

Po daljšem zastoju gledajo pristojni funkcionarji spet optimistično na bodoči razvoj anglo-egiptovskih odnosajev. Preobrat je pomenil prihod egiptovskega veleposlanika v Londonu Abdul Sattah Amr paše, ki je prinesel s seboj memorandum z novimi britanskimi predlogi, ki jih je takoj preučila egiptovska delegacija za revizijo anglo-egiptovske pogodbe. Amr paša je dal nekatera pojasnila. Egiptovski ministrski predsednik Sidki paša je izjavil, da se je London skušal približati egiptovskemu stališču. Po drugi strani menijo v dobro obveščenih londonskih krogih, da sta obe stranki zdaj v bistvu sporazumni o vprašanjih načrta za skupno obrambo ter o datumu evakuacije britanskih čet, mislijo pa, da sudansko vprašanje še ni razjasnjeno. Sudan je zdaj anglo-egiptovski kondominij, ki pa ga želi Egipt vključiti v svoje ozemlje.

Egiptovska vlada je na izredni seji odobrila dosedanje zadržanje ministrskega predsednika Sidki paše v pogledu stališča, ki ga je zavzemal ob priliki pogajani z Veliko Britanijo.

ARETACIJE KOMUNISTOV V NOVIH DELHIH

Novi Delhi, 17. avgusta

Policija je vdrla v sedež indijske komunistične stranke in aretirala predsednika odbora pokrajinskih sindikalnih organizacij v Novih Delhih Y. D. Ahrama Šarma ter tri druge komunistične voditelje. Aretacije, ki so jih izvedli na podlagi zakona o obrambi Indije, naj bi bile v zvezi z nedavnimi stavkami v Novih Delhih.

VELIKA AKTIVNOST ZARADI DARDANEL

Ankara, 17. avgusta

Britanski in ameriški veleposlanik v Turčiji sir Victor David in Edward G. Wilson sta imela po poročilu agencije «Reuter» v četrtek dolg razgovor s turškim zunanjim ministrom Hasan Sako. Menijo, da so razpravljali o sovjetski noti za revizijo montreuške konvencije ter o sovjetskem sodelovanju pri obrambi Dardanel.

Ankarska radijska postaja poroča, da vlada v turškem zunanjem ministrstvu «velika aktivnost». Zunanji minister je imel tudi razgovor s francoskim veleposlanikom, visoki uradniki ministrstva pa so se sestali s svetniki italijanskega in nizozemskega poslaništva ter z drugimi diplomati.

Vršilec dolžnosti ameriškega zunanjega ministra Dean Acheson je včeraj na tiskovni konferenci izjavil, da bo vlada Združenih držav v kratkem poslala Sovjetski zvezi noto glede montreuške konvencije in ureditve Dardanel. Acheson je spomnil, da so se Združene države na potsdamskem sestanku izrekle za pristop k montreuški konvenciji. Stališče, ki so ga tedaj zavzele Združene države v svoji noti, ostaja nelzpremenjeno. Združene države so takrat zahtevale, naj bi konvencijo spremenili tako, da bi ožino odprli za trgovsko ladjevje vseh držav in v vsakem trenotku dovolili prehod vojnih edinic črnomorskih držav.

Vojnim ladjam nečrnomorskih držav, bi morali razen omejene tonaže v mirni dobi in izvzemši primere, če črnomorske sile ali Združeni narodi dovolijo vstop, prehod prepovedati.

V ATENAH USTRELILI 9 GRŠKIH UPORNIKOV

London, 17. avgusta

V petek so v Atenah ustrelili 5 grških vojakov in 4 civiliste, ker so sodelovali pri napadu na vojaško taborišče v severni Grčiji, pri čemer je bilo ubitih 41 vojakov.

Združene države morajo ostati močne

Izpolniti morajo obveznosti za zagotovitev trajnega miru

KNOXVILLE (Tennessee), 17. avgusta. — *Te dni je bilo v Knoxvilleu zborovanje «Ameriške legije», na katerem je med drugimi govoril tudi poveljnik ameriških kopnih sil general Devers. V teku govora se je dotaknil vprašanja Združenih narodov; omenil je da so Združeni narodi upanje za svetovni mir, da pa bo ustanova ZN učinkovita samo toliko časa, dokler bo svet vanjo zaupal in jo podpiral. General je poudaril, da morajo ostati Združene države močne, da bodo lahko izpolnile obveznosti do sveta v pogledu zagotovitve trajnega miru.*

General Devers je med drugim omenil, da je svetovni red doživel popolno spremembo in da se Američani nikoli več ne bodo vrnili k izolacionizmu. Ameriški vplivnostni položaj nudi veliko strateško prednost, hkrati pa nalaga tudi veliko odgovornost. Američanom je naložena naloga vodstva sveta. Združene države morajo ostati močne, da bodo ohranile svojo nedotakljivost, hkrati pa zagotovile varnost ostalega sveta. Ameriško vojaško poslanstvo je četverno: 1. skrb za varnost Združenih držav; 2. utrditev ameriških zunanjih oporišč; 3. skrb, da bodo ameriške čete v osvobojenih deželah izkoreninile ideologije in politične teorije, ki so sprožile drugo svetovno vojno; 4. da Amerika prispeva svoj delež k svetovni varnosti in pomaga, da bodo Združeni narodi učinkovita sila za vzdrževanje svetovnega miru.

Za izvedbo tega je potrebno, da ima Amerika relativno majhno, toda dobro izurjeno in opremljeno redno vojsko ter dobro opremljeno in izurjeno civilno rezervo. Amerika ne sme v korist narodne in svetovne varnosti ničesar opustiti. Nobena sila ne more pričakovati, da bo svetu vsilila svojo voljo, dokler ne bi odločilno porazila arzenala demokracije — Združenih držav.

General Devers je izjavil, da je znano vsem, da nove vojaške iznajdbe niso še nikdar ljudem preprečile, da ne bi izvedli nove vojne. Odkritje raketnih sredstev, atomske bombe, radarja in po radiu vodenih letal je vojno privedlo do tiste točke, ki vsak bodoči spopad spreminja v ogromno uničenje, in sicer neglede na zmagovalca ali premaganca. General Devers je dejal, da je resnica v tem, da je rešitev Amerike in rešitev sveta odvisna od ameriške moči.

Kljub temu je general Devers izrekel vero, da je svet na pravi poti, na poti do trajnega miru. Svetlo upanje so Združeni narodi, ki bi imeli policijsko silo, ki bi takoj potolkla vsakega napadalca, ki bi svet skušal zaplesti v novo vojno. Združeni narodi pa bodo učinkoviti samo toliko časa, dokler bodo imeli narodi-člani in ves svet zaupanje v njihove odloke in dokler bodo podpirali to svetovno organizacijo.

MORAVSKI O REFERENDUMU

Varšava, 17. avgusta

Predsednik osrednjega izvrsnega odbora poljske socialistične stranke in poljski ministrski predsednik Osubka Moravski, je govoril na prvem zasedanju osrednjega sveta kmetov, ki so vpisani v omenjeno stranko. V pogledu izidov referenduma je poudaril dve dejstvi:

1.) Referendum je razbil legendo o obstoju velikih sil «Polskie Stronnictwo Ludowe» (PSL), ki poslušajo ukaze svojih voditeljev,

2.) V «PSL» je skupina, ki temelji na demokratskih osnovah in podpira zemljiščno reformo ter podržavljenje industrije. S to skupino — je izjavil Moravski — bo morala socialistična stranka najti način, da se sporazume.

Glede Mikolaczyka je Moravski poudaril, da ne skuša braniti koristi kmetov, ker je «PSL» stranka srednjega stanu, ki jo podpirajo najbolj reakcionarne plasti prebivalstva in ki vključuje stare elemente nacionalne demokratske stranke. Moravski je ob koncu pozval k osnovanju skupne fronte delavskih razredov.

SKRIVNOSTNA RAKETA NAD KOPENHAGENOM

Kopenhagen, 17. avgusta

V noči na petek so številni meščani Kopenhagena opazovali k skrivnostno raketo, ki je letela čez mesto. Očividci so izjavili, da je raketa priletela iz jugo-vzhoda in odletela proti vzhodu, nad obalo pa se nenadoma obrnila proti severu.

Eden izmed glavnih listov danske prestolnice je ponudil nagrado 500 kron prvi osebi, ki lahko preskrbi dobro fotografijo izstrelka v poletu.

Iz Stockholma javljajo, da je včeraj nad mestom Malmö nastala eksplozija, zaradi katere so ppokale številne šipe. Menijo, da je vzrok eksplozije raketni izstrelek, ki se je razpočil nad mestom. Oblasti iščejo drobce.

JUŽNA AFRIKA ODPRTA NASELJENCEM

Pretorija, 17. avgusta

Ministrski predsednik Južnoafriške zveze general Smuts je na zasedanju izvršilnega odbora transvalske združene stranke objavil sklep o aktivni politiki naseljevanja Evropcev in da bodo v tujini ustanovili urade za izbiro naseljencev.

General Smuts je izjavil, da si Južna Afrika želi evropski vpliv, ki bi obnovil državo. «Hočemo moč in žena — je dejal Smuts — hočemo, da bo naše prebivalstvo hitro narastlo. Ze drugič bomo odprli vrata evropskim naseljencem. Želimo si dobrih Evropcev, ki jih bomo lahko dobili tisoče, stotisoče in milijone.» Smuts je dodal, da vsi vedo, kaj vse storijo Kanada, Avstralija in druge mlade države, da si pridobijo naseljence in da bi se Južna Afrika morala zadovoljiti s slabšimi elementi, ali pa bi sploh ne mogla najti oseb, ki bi se hotele naseliti v državi, če ne bi izkoristila sedanjega ugodnega trenotka.

ANDERS V MILANU

Milan, 17. avgusta

Poveljnik 2. poljskega armadnega zbora general Anders je prispel v sredo v Milan. Udeležil se je spominske svečanosti za poljsko legijo, ki jo je pred 150 leti v Italiji ustanovil general Dombrowsky. Ob tej priliki je imel govor, v katerem se je poslovil od Italije. Med drugim je dejal: «Bojevali smo se za svobodo narodov, za dostojanstvo in čast človeka. Pri Montecassinu, pri Anconi in Bologni smo se borili za neodvisnost svoje domovine, vendar svojega smotra še nismo dosegli. V Italiji zapuščamo pokopališča, kjer počiva na tisoče poljskih vojakov.»

Svečanosti so prisostvovali številni zavezniški in italijanski častniki.

Britanski odgovor na perzijski protest

Zadeva Basre

LONDON, 17. avgusta — Velika Britanja je poslala perzijski vladi noto, v kateri izjavlja, da so vesti, po katerih naj bi britanske čete dobile navodila, da vstopijo v Perzijo, popolnoma neutemeljene. Nota pravi, da britanska vlada priznava, da je vzdrževanje reda v Perziji zadeva perzijskih sil.

Omenjena nota je odgovor na perzijsko protestno noto zaradi pošiljanja britanskih in indijskih čet v iraško luko Basro. Dne 11. t. m. sta namreč priplula v omenjeno pristanišče dva parnika s četami iz Indije, ki naj bi čuvale indijske, britanske in arabske koristi v Južni Perziji. Ker je perzijska vlada zaradi tega protestirala, so v Londonu takoj uradno izjavili, da gre le za izmenjavo, ne pa za ojačitev čet.

Newyorška radijska postaja je javila, da je perzijski veleposlanik v Združenih državah Husein Ala izjavil, da bo Perzija verjetno «prisiljena», da sedanji spor z Veliko Britanijo glede britanskih sil, ki so jih poslali v Basro, predloži Varnostnemu svetu.

HUSEIN ALA
»Prisiljeni» pred Varnostni svet

DEMANTI MOŽNOSTI UDARA V BRAZILU

Rio de Janeiro, 17. avgusta

Kakor poroča «Reuter», je brazilski vojni minister general De Goes Monteiro včeraj zjutraj na tiskovni konferenci izjavil, da «ni nobenega razloga za bojazen o možnosti državnega udara v Brazilu.»

Zadnji čas so vztrajno krožili glasovi, da se pripravlja državni udar. Poslanec Oare Filho je na zasedanju ustavodajne zbornice v četrtek okrito namignil na te glasove.

General Monteiro je dodal: «Tudi če bi položaj postal resen, mu bo vlada kos. Zbornica bo nadaljevala z resevanjem važnih nalog in mislim, da ne bo zanikala vladi onih izrednih ukrepov, ki bi postali potrebni za obrambo režima, proti kateremu sovražniki demokracije brez dvoma nekaj snujejo.»

SOEKARNO SE BO ODPOVEDAL DIKTATORSKI OBLASTI

Batavija, 17. avgusta

Nizozemska poročevalska agencija obvešča, da se bo indonezijski predsednik dr. Soekarno, kot predvidevajo v republikanskih krogih, odpovedal diktatorski oblasti in vstopil v novo vlado, katero sestavlja Sutan Sjahrir.

IMOVINA BOLGARSKE DINASTIJE

Sofija, 17. avgusta

Kot poroča «Tanjug», je komisija, določena za popis imovine bolgarske dinastije, odločila, da presega njena vrednost 19 milijard levov.

PERON GROZI OPOZICIJI

London, 17. avgusta

Predsednik argentinske republike general Juan Peron je v vladni palači dejal odposlanstvu političnih somišljenikov da bi preprečil vsak poskus revolucije s tem da bo sam prvi začel z revolucijo. Bilo bi potrebno samo, je dodal, dati kos vrvi njegovim «descamisados» (brezsrajčnikom - ime, pod katerim so poznani njegovi politični somišljeniki). «Tedaj bomo videli - je končal - kdo bo obešal in kdo bo obešen.»

Predsednikove besede tolmačijo kot opomin opoziciji.

ODKLONITEV FRANCOSKIH PROTIPREDLOGOV ZA NEMČIJO

Berlin, 17. avgusta

Britanski in ameriški predstavniki vzporeditvenega odbora berlinskega nadzorstvenega sveta so odklonili francoske protipredloge k ameriškemu načrtu za gospodarsko enotnost Nemčije, načrtu, ki ga je podpirala tudi Velika Britanija.

Britanski predstavnik pa je podčrtal, da je Velika Britanija, čeprav odklanja francoske protipredloge, vseeno pripravljena da jih ponovno upošteva, če jih Francija spremeni. Ameriški predstavniki so izjavili, da Francija ni predložila ničesar novega. Sovjeti niso dali nikake izjave.

Neuspeli razgovor Nehruja z Jinnahom

Muslimanom bodo kljub temu vrata ostala vedno odprta

BOMBAJ, 17. avgusta — Predsednik indijske kongresne stranke Pandit Nehru je imel v četrtek zvečer razgovor s predsednikom muslimanske zveze Mohamedom Alijem Jinnahom. Razgovor se je tikal vprašanja muslimanskega sodelovanja v indijski začasni vladi. Po razgovoru je Pandit Nehru izjavil, da med njim in Jinnahom ni prišlo do sporazuma, ker ni bilo mogoče zbližati različnih političnih stališč.

Nehru je poudaril, da vse stranke sodelujejo pri sestavi začasne vlade, da pa zaradi muslimanskega stališča ne smejo popustiti. Izjavil pa je, da bodo muslimanom vrata za sodelovanje vedno odprta.

Poročajo, da je Jinnah na Nehrujevo ponudbo, naj vstopi v začasno vlado, izjavil: «Če vas je podkralj pooblastil za sestavo izvršnega sveta in je že izrazil, da je pripravljen sprejeti vaše stališče, se morate pač po tem ravnati in s tem v skladu sestaviti ministrski svet. Meni pa je nemogoče, da bi sprejel stvari, kakršne so v sedanjem položaju. Vendar pa je Jinnah izrazil pripravljenost, da se ponovno sestane z Nehrujem, če ima Nehru interes, da se z njim sestane v imenu Kongresa za ureditev muslimansko-indijskega vprašanja.

Menijo, da bo indijska vlada, ki jo sestavlja Pandit Nehru, začela ta teden poslovati.

Včeraj je bil v Indiji «Dan neposredne akcije», ki so ga napovedali muslimani. V raznih okrajih Kalkute je prišlo do spopadov in ropanj. Do popoldne je bilo 15 mrtvih in 250 ranjenih. Mnogi so bili zabodeni z bodali. V Kalkuto so poklicali čete, da bi vzpostavile red. V ostalih muslimanskih predelih Indije so ta dan popolnoma ustavili delo in promet. V mestu Lahore je več kot 100 tisoč muslimanov prisostvovalo zborovanju, na katerem se je predsednik pandžabske pokrajinske muslimanske zveze mandocki nabob v skladu z odločitvijo, ki so jo sprejeli člani muslimanske zveze, da se odpovedo naslovom, ki so jim jih podelili Britanci, javno odpovedal nabobskemu dednemu naslovu.

PRIZIV GRŠKE SINDIKALNE ZVEZE ODBIT

Atene, 17. avgusta

Grški svet, vrhovni organ za spore med zasebniki in državo, je v soboto odbil priziv, ki so ga predložili bivši voditelji glavne delavske zveze zaradi odstavitve.

Vlada je z dekretom z dne 26. julija proglasila izvršni odbor zveze, ki so ga marca izvolili pod nadzorstvom britanskih, francoskih in sovjetskih zastopnikov svetovne sindikalne zveze, za nezakonit.

NIKAKEGA SKLEPA O PRELOZITVI ZASEDANJA ZN

London, 17. avgusta

Glavni tajnik Združenih narodov Trygve Lie je v New Yorku izjavil, da niso ničesar sklenili o morebitni preložitvi zasedanja glavne skupščine Združenih narodov, ki je bila določena za 23. september.

Med bivanjem v Parizu je Trygve Lie izjavil predstavnikom treh velesil, da bo v New Yorku težko najti stanovanja za delegate, če bodo preložili zasedanje.

ŽENSKI KOTIČEK

Kdo je najelegantnejši moški?

Našim bralkam se bo morebiti zdelo nekoliko čudno, da danes pišemo v «Ženskem kotičku» o moških. Saj nam bodo oprostile, če se hočemo enkrat nekoliko prikupiti tudi «močnemu spolu» in nekaj napisati o njem. Morebiti bo radovednost premagala tudi kakšno ženo, da bo prečitala, kdo je najelegantnejši moški.

Nekaj časa je bil na glasu kot najbolj eleganten moški Waleški princ, sedanji Windsorski vojvoda. Njegova eleganca je bila podedovana in povezana z družino, iz katere je izšel. Pred začetkom tega stoletja je slovel zaradi elegance angleški kralj Jurij VI. Imel je hudega tekmeca v gospodu Georgesu Brummelu, vnuku znanega drogista. Skozi deset let je gospod Brummel očarjeval Evropo s svojimi nadušavljenimi roböki, visokimi petami in zalizci.

Lord Brummel je navadno nosil temno modri suknjič z belim telovnikom in črnimi brezhibno krojenimi hlačami, en sam toda res dragocen kamen, nežno belo perilo, svilene nogavice in cilinder. Kljub vsemu temu je gospod Brummel umrl v skromni podstrešni sobici in ob svoji zadnji uri mrmral imena visokih osebnosti, ki so ga nekoč občudovale zaradi izredne elegance in pri katerih je bil dobrodošel gost v salonih.

V današnjih časih bi bilo nekoliko težje osvojiti svet samo z eleganco; če gledamo površno, se nam tudi zdi, da je moška obleka tako enolična, da ne dopušča fantaziji posebne prostosti in izbire. Veliki možje našega časa so vsi več ali manj enako oblečeni.

General De Gaulle, bivši predsednik francoske vlade, nosi temno obleko s tremi gumbi, klobuk z zapognjenimi krajci in čevlje iz neblesteče telečje kože.

Raya Millanda, znanega in slavljenega filmskega igralca, so videli v New Yorku s soprogo v neki elegantni restavraciji. Na sebi je imel mehko srajco, modro obleko, kravato z diagonalnimi črtami in dobro viden robček v žepu na levi strani. Zvečer je padel v oči njegov frak z dvema gumba in robček v levem žepu.

Gospod Winston Churchill, bivši angleški ministrski predsednik se odlikuje po svojem izzivalnem «metuljčku» z belimi pikami. Kdo pa ne pozna njegove znamenite cigare?

Slavni grški pianist Dimitri Mitropolus je znan po svojih posebnostih. Doma nosi temne pižame z ogromnim izvezenim monogramom

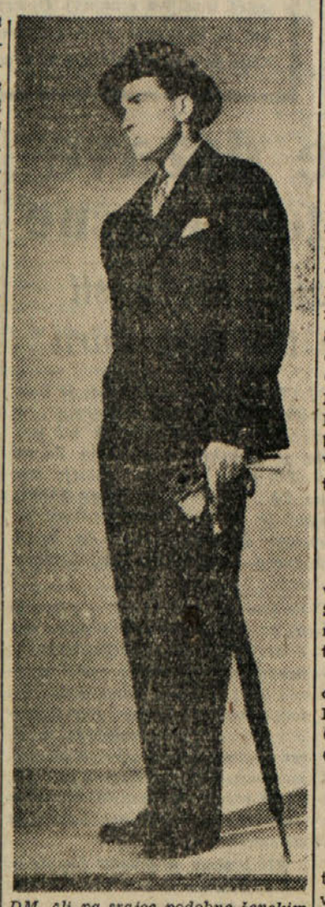

DM, ali pa srajce podobne ženskim bluzam z velikim odprtim ovratnikom.

Francoskega filmskega igralca Pierrea Blancharja so videli v obleki z velikimi kvadrati, ki so novost v moški modi.

Delegati na konferenci Združenih narodov, sami starejši in ugledni gospodje, so imeli temne obleke in poltrde ovratnike.

Samo en mož je v zadnjih letih bil znan po svoji eleganci: Anthony Eden, bivši angleški zunanji minister. Združil je dedičino gospoda Brummela in Waleškega princa ter blestel nekaj časa kot vzor elegance. Eden je nosil kašmirske kravate in vsi so jih pričeli nositi. S časom je pa tudi Edenova zvezda obledela. Danes njegovi klobuki, dežniki in kravate ne vzbujajo več občudovanja in mladi gospodje ga več ne posnemajo. Žal nam je, da so ostali brez vzora in vodstva. Pa naj le malo potrpe in pokažejo kaj znajo, dokler se ne bo pojavil novi vzor.

Gube: sovražnik št. 1

Marsikatera žena si dela skrbi zaradi prvih gub, ki jih opazi na licu, zlasti okoli oči in ust. Pretirana skrb in žalost nista na mestu, ker prenekateremu ženskemu obrazu prav te črte dajejo posebni čar. Ni vedno najlepši gladki in brezizrazni obraz lutke, ki človeku ničesar ne pove.

Nekoliko si je pa gotovo treba pomagati, da gube ne bi postale preostre in ne bi vašemu sicer mladostnemu obrazu dajale videz starikavosti. Zato ne smete v mladosti misliti, da je še prezgodaj, da bi nekoliko negovali polt. Boljše je, da se že v mladih letih negujete, se lica nikoli ne dotikate z umazanimi rokami, si ga vsak večer umijete z vodo in nežnim milom (vodo, če le mogoče zmehčajte s tem, da dodaste žličko boraksa). Za nego uporabljajte samo dobra in preizkušena sredstva, ker slaba lahko zelo škodljivo vplivajo.

Opazovati morate svojo polt in ugotoviti, če je mastna, suha ali normalna. Če čutite, da vam koža na licu vleče in morebiti celo srbi, je znamenje, da je presuha. Če pa opazite, da je prevlažna, da tvori na nekaterih mestih črne pike, je znamenje, da je preveč mastna. Pametno je treba znati uporabljati mastne kreme za suho kožo in sredstva, ki jemljejo maščobo, za mastno. Za vse vrste polti je najboljše sredstvo umivanje z deževnico.

Nikoli ne pustite mastne kreme preko cele noči na licu, ker bi preveč razširila pore; tudi sredstva, ki sušijo kožo ne smete pustiti predolgo na licu, ker bi jo preveč izsušilo.

Ne pozabite, da smo v dobi sadja in kakor je le-to prijetno za ukus, blagodejno vpliva tudi na polt. Ni boljšega poživljajočega sredstva, kot sok grozdja, breskve, melone, kumare ali pomaranče. S sokom namažite obraz, pustite posušiti in si čez 20 minut obraz umijte z mlačno vodo. Polt bo po takšni «maski» sveža in napeta ter obraz spočit.

Vsa lepotilna sredstva so pa res «lepotilna» samo, če so nanešena na zdravo kožo. Zaradi tega mora vsaka žena, ki se hoče lepotičiti, najprej negovati svojo polt. Če se vam lepotičenje ne posreči in sestavlja le neke vrste masko, da zakrije nečistost polti, je boljše, da ga ne uporabljate. Zato morate najprej temeljito očistiti kožo, pa tudi notranje organe, kakor n. pr. jetra in prebavila, katerih pravilno delovanje je odvisno od delovanja posebnih žlez.

ŠAH

Dr. STREHLE - ŠVICARSKI MOJSTER 1946

Na šahovskem turnirju za leto 1946, ki je bil v Zürichu 27. julija, je postal dr. Ernst Strehle švicarski šahovski mojster. V končnem boju je zmagal v lepi igri proti mojstru Gygliju in s tem pridobil točko, ki mu je pripomogla do končne zmage. Dr. Ernst Strehle je stopil med šahovske mojstre leta 1937.

Končni izidi: 1) dr. E. Strehle (Zürich) 8½ točke; 2) M. Blau (Bern) 8; 3) H. Grob (Zürich) 7½; 4) in 5) G. Primavera (Vevey) in J. Ormond (Vevey) 6½; 6) do 11) Braun (St. Gallen), F. Gygli (Villnachern), F. Janda (Zürich), H. Schürmann (Luzern), dr. H. Schudel (Basel) in dr. A. Staehelin (Zürich), vsi po 6; 12) do 16) Martin Christoffel (Zürich), H. Emden (St. Gallen), W. Henneberger (Glarus), R. Meyer (Bern), W. Säuberle (Aarau), vsi po 5½ točk.

MEDNARODNI ŠAHOVSKI TURNIR V GROENINGENU

Nizozemec dr. Maks Euve in sovjetska igralca B. Botwinnik in W. Smislov, vodijo po dveh dneh igranja na mednarodnem šahovskem turnirju v Groeningenu.

Na drugem mestu so štirje igralci: Denker (Združene države), Kottov (Sovjetska zveza), Anajdor (Argentina) in Okelly de Galway (Belgija).

GOSPODARSTVO

Ameriška zadruga za dobave tujini je objavila, da ima trenotno v evropskih skladiščih 500.000 zavojev živil, od katerih so jih dve tretjini že pokupili ameriški državljani, da bodo pomagali svojim znancem in prijateljem tostran oceana. Zadruga je obvestila, da so že začeli z razdeljevanjem zavojev na Češkoslovaškem, v Italiji, Nizozemski, Franciji, Finski, Norveški, Avstriji, Grčiji in Poljski in da jih bodo v kratkem začeli deliti tudi v Nemčiji in Belgiji.

Sovjetski list «Izvestja» je v nekem članku poročal o pomanjkanju domače proizvodnje. List pravi da je letošnja proizvodnja potrošnega blaga v Sovjetski zvezi tako slabe kakovosti, da prebivalstvo blaga noče kupovati ter da dela blago le napoto v trgovinah.

Ameriška «Export & Import Bank» je sporočila, da so dosegli formalni sporazum za odobritev posojila v znesku 10 milijonov dolarjev Saudovi Arabiji za nabavo blaga v Združenih državah. V dogovoru ne omenjajo obresti, ker je mohamedanska vera nasprotna zaračunavanju in plačevanju obresti. Posojilo bo imelo obliko eskomptnega denarnega posla, ki bo omenjeni banki prinesel 3% dobiček. Saudova Arabija bo mogla izrabiti posojilo do 15. junija 1948 ter bo imela dve leti časa za vrnitev zneskov, ki jih bo prejela kot posojilo.

Statistični urad v Združenih državah je sporočil, da so se Združene države znašle pred največjim dvigom cen, kar jih pomni njihova zgodovina. Cene so se v enem mesecu dvignile za 13,8%. Dvig cen, ki ga je objavil statistični urad, se nanaša na čas med 15. junijem in 15. juljem. Najvišji dvig cene so zabeležili pri mesu, in sicer 30%; na drugem mestu so mlečni izdelki 21%.

Britanska in madžarska vlada sta podpisali sporazum, ki ukinja prepovedi in omejitve trgovskih in finančnih zvez z osebami na Madžarskem in omogoča tekoče transakcije. Obnovili bodo tudi bančne zveze med obema državama, ki bodo sprva omejene na obe državni banki in na nekatere druge. Poročilo pravi, da bodo verjetno tudi te omejitve v kratkem ukinili.

Ustanova UNRRA bo na Poljsko poslala 20.000 konj, ki so namenjeni za poljske kmetije. Ustanova UNRRA je konje nabavila v Kanadi in so boljših delovnih pasem. V avgustu bodo 8.000 konj z ameriškimi ladjami prepeljali na Poljsko.

ZANIMIVOSTI

Čudoviti zgodbi o ladjah

Ko je britanska jadrnica «Johnson» plula ob čilski obali v bližini Punta Arenas, so opazili neko jadrnico, katere jadra so v vetru plapolata. Ko na znamenja niso dobili nobenega odgovora, je odšlo nekaj članov posadke «Johnsona» proti udni «ladji».

Mornarji so v svoje veliko presenečenje opazili, da so jamborji in jadra prerasla z mahom. Ko so stopili na ladijsko palubo, se je ta pod težo zrušila. Pri krmilu so našli okostje, v prostorih za moštvo deset in na poveljniškem mostiču šest trupel. Na sprednji strani ladje je bilo še ime: «Marlborough, Glasgow».

Na podlagi nadaljnjih raziskovanj so ugotovili, da je ladja v januarju 1890 zapustila pristanišče Littleton ne Novem. Zelandu, natovorjena z volno in zmrznjenim ovčjim mesom. Zadnjikrat so videli jadrnico v Straits of Magellan. V aprilu 1890 so jo zaman iskali. Tri in dvajset let je ostala ta čudna ladja na visokem morju. Za to zagonetno vožnjo so zvedeli šele, ko je ladjo odkrila britanska jadrnica «Johnson».

Neka druga zgodba pripoveduje o ladji z Zuiderskega jezera. Bilo leta 1795, ko so francoski huzarji pod vodstvom generala Pichegruja v galopu prešli zamrznjeno jezero in prisilili nizozemsko brodovje, ki zaradi ledu ni moglo manevrirati, k kapitulaciji. Zavzetje brodovja s konjenico je bilo nekaj novega. Posledica tega dogodka je bil padec nizozemske vlade in sklenitev miru s Francijo.

Pedesetletnica avtomobilske industrije

Na svojem sedežu v Londonu je Zveza industrijcev in trgovcev z avtomobili uredila zanimivo razstavo, ki prikazuje razvoj avtomobilske industrije v petdesetih letih. Razstava, ki jo je otvoril minister za preskrbo Wilmot, privlači veliko število obiskovalcev. Občudujejo lahko izvrstne reprodukcije, izdelane v pomanjšani obliki, različnih vrst strojev, ki so jih izdelali v pol stoletja, to je od prvega modela iz leta 1896 do najmogočnejših in najrazkošnejših vrst vozov, ki so jih izdelali v zadnjih tednih v največjih tvornicah. Primerni črteži, diagrami, fotografije in statistični podatki prikazujejo važno nalogo avtomobilske industrije, ki zdaj absorbira visok odstotek mezd in je v velki meri soudeležena pri notranji in prekomorski trgovini. Ravno te dni je tvornica avtotomobilov Austin izdelala svoj milijonski avtomobil v delavnicah v Bigminghamu; prepeljali so ga v muzej zveze kot dokument napredka v približno pol stoletja. Za avtomobil, ki so ga izvrsili predzadnjega, to je 999.999, so žrebali vsi člani tvornice; dobil ga je delavec oddelka za zakovanje.

Ribiška sreča na Škotskem

Ribiči severovzhodne Skotske so imeli rekorden lov. Ladjevje, ki je lovilo slanike v Fraserburghu (Aberdeeshire) je po poročilu «Daily Mala» v enem tednu pripeljalo domov rib za 93.000 funt šterlingov. Posledica tega je bila, da so v mestu izginili vsi luksuzni predmeti. Pokupili so tudi kožuhovinaste plašče v vrednosti 100 funt šterlingov.

Bila je dirka za diamanti in zlatimi urami, ki so izginile iz vseh trgovin. Kapitani imajo, če je dober lov, običajne letne dohodke okoli 1.500 funtov (1.350.000 lir), člani posadke pa okoli 750 funtov (675.000 lir) ali 1.000 funtov (900.000 lir). Za primer navajamo, da ima angleški poslaneo v spodnji zbornici letni zaslužek 1.000 funtov.

Slon-tat

Poseben primer je debelokožec potujočega cirkusa, ki je zdaj v francoskem mestu Lille. Med obiskovalci živalskega oddelka je bila tudi gospa Vigneron iz Bulogne-sur-Mer. Bila je tako neprevidna, da se je približala slonovi kletki in odpela svojo torbico. Še preden je opazila, se je stegnil eden izmed rilcev iz kletke in segel po listnici, ki je bila v torbici.

Obiskovalka je z grozo opazila, da je listnica izginila v slonovem gobcu. Takoj so poklicali direktorja, ki je pojasnil, da je ista žival pred dnevi v nekem bližnjem mestu požrla več gumijastih plaščev, ki jih je pa nato izbljuvala, najbrž zato, ker so to tiščali. Vigneronova ima malo upanja na vrnitev denarja, ki ga je bilo 7.500 frankov poleg vseh dokumentov.

Otroci zgodovine

Družina Wald iz Torringtona v državi Connecticut slavi rojstne dneve svojih otrok na zgodovinske dneve. Lena je rojena 7. decembra, ko je bil leta 1941 dan Pearl Harbourja. Ruth je bila rojena 6. junija; tega dne so se leta 1944 izkrcali Američani v Normandiji. Rojstni dan Kennethe je 9. maja, na dan uradnega zaključka evropske vojne in Franklin slavi svoj rojstni dan 14. avgusta, ko so lanskega leta kapitulirali Japonci.

Kronika nürnberške razprave

S pomočjo «Foreign Office» sta postala John Wheeler-Bennett in Patrick Dean uradna «zgodovinarja» nürnberške razprave proti vejnim zločincem.

John Whseler-Bennett, ki je bil do zdaj profesor za mednarodno pravo na vseučilišču v Virginiji, je izjavil, da se ne bo več vrnil na svoje staro mesto, temveč se bo nastanil v bližini Oxforda. V Londonu in Nürnbergu bo studiral «Zgodovino nürnberške razprave». Patrick Dean je bil prvotno član britanskega tožilskega sveta.

Uho je odtrgal - linčati so ga hoteli

V Parizu so štirje ameriški častniki rešili pred linčanjem nekega moškega, ki je nekemu vozniku med prepirom odtrgal uho. Prepir se je začel, ko je potnik stopil s svojimi prijatelji z nekega nočnega kluba, poklical taksi ter napadel voznika, ces da ga hoče izsiljevati. Oba nasprotnika so aretirali.

TRST

Ameriški veleposlanik v Gorici in Trstu

Ameriški veleposlanik v Jugoslaviji Richard C. Patterson, ki je na poti v Rim, je včeraj pristal z letalom v Gorici. Veleposlanika je sprejel poveljnik 88. divizije general Bryant E. Moore. Po kratkem obisku v glavnem stanu 88. divizije in v prednjih postojankah Morganove linije, je veleposlanik ob 13. uri odpotoval na kosilo v Trst.

Po kosilu se je veleposlanik Patterson vrnil v Gorico ter se s posebnim letalom odpeljal dalje v Rim.

Čok pred sodišče

Včeraj so izdali sledeče uradno poročilo:

«Narodna zaščita, civilna policija za časa jugoslovanske zasedbe, je 11. maja 1945 aretirala 25 letnega Adriana Zarottija iz Trsta; zaprli so ga v Longeri.

O zaprtem ni bilo nikakega glasu do 13. avgusta 1946, ko je njegovo truplo odkrila civilna policija Julijske krajine v Gropadski jami. Preiskava je ugotovila, da je umrl nasilne smrti.

Po dokazih preiskave so razrešili službe in aretirali Teodorja Čoka, agenta policije Julijske krajine, ki bo morda prišel pred sodišče zaradi Zarottijeve smrti.

Agent policije Julijske krajine Čok je bil kot član Narodne zaščite zapleten v aretacijo Zarottija.

PREHRANA

Peka kruha. Sepral sporoča, da bodo od ponedeljka dalje spet pekli kruh iz 91 odstotne mešane moke in z dodatkom 2 odstotkov mleka v prahu.

Podaljšano razdeljevanje. Razdeljevanje sladkorja v kristalu, ki bi moralo biti zaključeno danes, je podaljšano do 24. t. m.

Razdeljevanje tobaka. Za teden od 19. do 24. t. m. bodo potrošniki dobili po 20 gr tobaka «trinciato forte» in 10 cigaret «Macedonia»; na isti odrezek si potrošniki lahko nabavijo po 20 cigaret «Fib» za 70 lir ali 20 cigaret «Captain» za 100 lir. Razen tega bodo prodajali cigarete «Good-Luck» za 150 lir zavoj.

Dve ročni bombi v sportni krožek

Policija poroča, da so včeraj ob 23. uri neznanci vrgli dve ročni bombi tipa «Breda» v vrt sportnega krožka pri «Lovcu», ki je v ulici Marchesetti štev. 10. V trenotku odmeta je bilo na vrtu približno 15 oseb: eno izmed njih, ki je bila precej težko ranjena, so prepeljali v bolnišnico; gre za Ivana Ferlugo, starega 35 let, stanujočega v ulici Marchesetti 10. Štiri osebe, izmed katerih so 3 igrale karte, so dobile različne podplutbe, zaradi česar so jim nudili prvo zdravniško pomoč.

Pod uradnim nadzorstvom

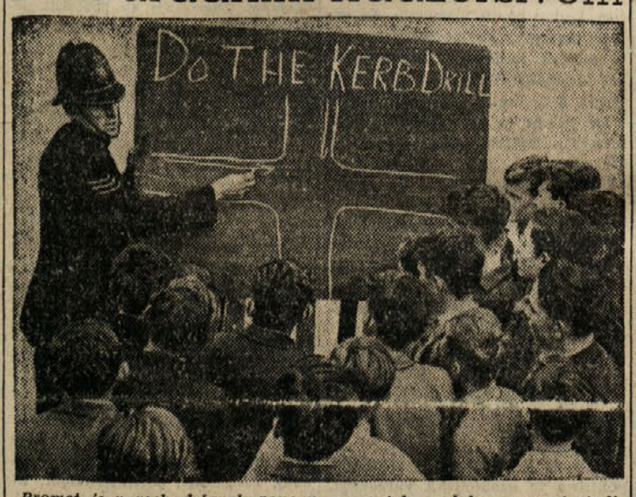

Promet je v vseh državah ponovno narastel, zvečalo pa se je tudi število nesreč. Zato so v Anglji uvedli v šolah posebne šolske ure, v katerih izvežbani prometni stražniki učijo otroke o cestnih predpisih. Slika nam kaže učence deške šole v Tunbridge Wells v grofiji Kent, kjer jim stražnik nazorno kaže, kako se je treba ravnati na križiščih.

JULIJSKA KRAJINA

IZJAVA ZAVEZNIŠKEGA STANA

O incidentih v Gorici

CASERTA, 17. avgusta — **Glavni zavezniški stan za Sredozemlje je izdal naslednje uradno poročilo:**

«Dne 9. avgusta zjutraj je bila v Gorici dovoljena demonstracija, katero so skušali proslovenski elementi večkrat ovirati, kar je doseglo višek, ko so vrgli dve ročni bombi, zaradi česar je bilo nekaj žrtev.

Okrog 10.30 ure je množica zadržala štabni avtomobil jugoslovanskega odreda, na katerem sta bila jugoslovanski komisar major Despot in neki jugoslovanski vojaški zdravnik, ki sta bila baje namenjena v goriško bolnišnico.

Policija Julijske krajine je takoj posredovala in sledila ji je vojaška policija, da bi rešila Jugoslovane.

Vozač avtomobila, je vihtel ročno bombo. Se več bomb in napolnjen samokres so našli po preiskavi v avtomobilu. Ko je množica to opazila, je postala razjarjena in si je prizadevala, da bi napadla jugoslovanska častnika. Vojaška policija, ki je prišla na lice mesta, je skušala rešiti častnika, vendar se je množica tudi njej upirala.

Ko so jugoslovanska častnika osvobodili pred množico, ju je osebno obiskal poveljujoči general 88. divizije, ki ima glavni stan v Gorici.

Med obiskom je major Despot nasilno in grozeče nastopil proti generalu Mooreu, čeprav so vse takoj izpustili, da so lahko odšli k svojemu odredu, ki ima sedež na področju «A» pod poveljstvom 13. zbora.

Namestnik poveljnika zbora je pozval polkovnika Benčiča, poveljnika jugoslovanskega odreda in ta je popoldne izdal točne ukaze, da mora major Despot zaradi svojega vedenja zapustiti odred in področje «A» ter se vrniti na jugoslovansko ozemlje, četudi je pristal na natančno preiskavo o tej zadevi.

Zadnji rok za predložitev ovadb za čiščenje

Trst, 17. avgusta

Odredba, ki jo je pred kratkim objavil «Public Relations» Zavezniške vojaške uprave, določa zadnji rok, v katerem morajo biti predložene ovadbe za čiščenje.

Da bi zaključili čiščenje, so določili, da je treba vložiti nadaljnje ovadbe za čiščenje po določilih izdanih odredb in upravnih ukazov do 1. novembra t. l.

Ovadbe morajo biti podpisane od ovaditelja in jo bo moral ta potrditi s prisego. Ovadbe je treba predložiti komisiji prve stopnje, ali komisiji za svobodne poklice — skladno s primerom — ali pa na sedežu Zavezniške vojaške uprave.

Po preteku določenega roka ne bodo več sprejemali ovadb za čiščenje.

GORICA

VELIKA PARADA 88. DIVIZIJE

Drugi bataljon prejel predsednikovo odlikovanje

Ameriška 88. divizija «Modrih vragov» bo priredila največjo parado v svoji zgodovini. Parado bodo začeli v torek zjutraj ob 10.30 uri z namenom, da sprejmejo odlikovanje ameriškega predsednika, ki je s tem odlikovanjem hotel počastiti 2.bataljon 351. pehotnega polka.

Četam bo poveljeval pomočnik divizijskega poveljnika brigadni general Ridgeley Gaither. Paradi bodo prisostvovali zastopniki vseh divizijskih edinic.

Namestnik vrhovnega poveljnika zavezniških sil v Sredozemlju general John C. H. Lee bo pregledal čete na paradi, spremljal pa ga bo poveljnik 88. divizije general Bryant E. Moore.

General Lee bo na svečan način predal predsednikovo pohvalo in odlikovanje 2. bataljonu. Prav tako bo izročil križec za izredne zasluge (Distinguished Service Cross) pomočniku generala Gaither-ja, podpolkovniku E. Townsendu, za njegove zasluge v vojni v Italiji pred zasedbo Julijske krajine.

Parada bo na goriškem letališču. Pešadijo bodo spremljale 3 godbe: divizijska godba, godba 349. polka in godba 350. polka.

Potek parade bodo prenašali po divizijskem radiu, in sicer pod vodstvom upravitelja višjega narednika Elmora Yalluma.

UMOR IZ ZASEDE

V četrtek 15. t. m. zvečer je bil v Sutu pri Komnu izvršen umor, za katerega menijo, da je političnega značaja. Nekaj metrov od stanovanja, kamor se je okoli 22. ure vračal s svojo ženo, je neki neznanec s strelnim orožjem ranil na levi rami 34 letnega Miroslava Slavnića iz Ljubljane.

Medtem ko je napadlcu zaradi teme uspelo pobegniti, je Slavnić, ki ga je podpirala žena, naredil se nekaj korakov, dokler ni dosegel bližnjega praga, kjer pa se je zgrudil in kmalu nato izdihnil.

Na kraj umora je prišla policija in uvedla preiskavo. Izkazalo se je, da je Slavnić v prvem obdobju nemške okupacije sodeloval v belogardistični organizaciji in nato prešel v partizanske vrste.

PRETEP NA KORZU VERDI

V četrtek zvečer je bil na korzu Verdi v bližini Ljudskega doma med dvema skupinama mladeničev različnih ideoloških mišljenj pretep. Posredovati je morala civilna policija, ki je aretirala dve osebi.

PUŠKO SO NAŠLI

V nekem grmovju pri obzidju civilne bolnišnice «Brigata Pavia» so našli puško. Takoj so poklicali policijo, ki je v orožju spoznala puško, ki so jo odvzeli varnostnemu agentu ob priliki incidenta v isti bolnišnici, ko so neznanci odpeljali s seboj Viktorja Tavčerja. Policija je orožje prevzela.

NOČNO SREČANJE

Neprijetno srečanje je v sredo na železniškem prelazu na Tržaški cesti doživel električar Edvard Komelj. Ustavilo ga je pet neznancev, izmed katerih so bili nekateri oboroženi in zahtevali, naj jim izroči usnjeno torbo, ki jo je nosil s seboj. Komelj pa se jih ni prestrašil in ker so napadalci opazili, da se bližajo drugi ljudje, so pobegnili. Pred tem pa so še z nekim predmetom ranili Komelja na roki.

MANIFESTACIJA

V četrtek je bila v Kanalu ob Soči z dovoljenjem Zavezniške vojaške uprave manifestacija, ki je potekla popolnoma brez incidentov.

ZARADI NEZAKONITE POSESTI

Na mostu 9. avgusta so zaustavili Giulia Di Paola, pri katerem so našli brez posebnega dovoljenja nepremočljivo streho nekega kamiona, ki je bila last zavezniških vojaških sil. Na korzu Roosevelt je neki agent civilne policije ustavil Maura Carbona, ki ni hotel izvršiti nekega policistovega ukaza in mu je nato še grozil.

NESREČI

Preteklo noč so pripeljali v civilno bolnišnico 31 letnega Rafaela Gabrijelčiča iz Gorice, ul. Baiamonti 14, ki se je po nesreči urezal z nožem v desno zapestje. Prvo pomoč so v isti bolnišnici nudili tudi 33 letnemu delavcu Franu Figelu iz Solkana, ki je pri neki nesreči z žago zadobil lažje rane na obrazu.

TATVINA

V četrtek popoldne je pri kopanju na Soči neki lopov izkoristil priliko in je ukradel iz hlačnega žepa 48letnega Egona Mazzolija, stanujočega v ulici Trieste 35, listnico z vso vsebino: pet bankovcev po tisoč lir in osebne listine.

RADIO TRST I

263,2 m - 1140 kc

Sobota, 17. avgusta

17.15 glasbe iz filmov; 17.30 francoska opera; 18 komorna glasba; 18.45 pesmi; 19 glas Amerike; 19.15 plošče; 20.15 vesti; 21 Sevilijski brivec; vmes vesti; 24 zaključek.

RADIO TRST II

411 m - 731 kc

Sobota, 17. avgusta

17.30 Iz francoske opere; 18 simfonična glasba; 19 predavanje: Kulturne aktualnosti; 19.15 slušna igra; 19.45 slovenske ljudske pesmi; 20 napoved časa, slov. vesti; 20.15 ital. vesti; 20.30 Slovenščina za Slovence; 20.45 tedenski politični pregled; 21 zaključek.

Nedelja, 18. avgusta

7 pestra glasba; 7.25 koledar; 7.30 ital. vesti; 7.45 slov. vesti; 8 zaključek; 9.30 kmetijsko predavanjo; 10 prenos maše iz stolnice sv. Justa; 10.15 slovenska pridiga; 10.30 nadaljevanje maše; 11 nedeljski glasbeni program; 12 klasična glasba; 12.30 slovenske pesmi; 12.45 napoved časa, slov. vesti; 13 ital. vesti; 13.15 Kay Kavendich pri klavirju; 13.30 slovenske pesmi; 14 pregled vesti, čitanje sporeda; 14.05 kmetijsko predavanje; 14.15 zaključek; 17.30 otroška ura; 18 simfonična glasba; 19 predavanje: Slovnarodni običaji na Slovenskem; 19.15 vesela ura; 19.45 plesna glasba; 20 napoved časa, slov. vesti; 20.15 ital. vesti; 20.30 operna glasba; 21 zaključek.

Glavni urednik
PRIMOŽ B. / BRDNIK
Izdaja A. I. S.

WILLIAM SAROYAN 26.

ČLOVEŠKA KOMEDIJA

«Toda dragec — je ugovarjala Diana — saj se je film komaj začel.»

V tem se je neki dečko obrnil k Spanglerju in ga vprašal: «Kaj ste rekli?»

«Paradiž, paradiž — je dejal Spangler — rekel sem, da boš prišel tja.»

Dečko ni dobro vedel, če je Spanglerja pravilno razumel ter ga je vprašal:

«Koliko je ura?»

«Ne vem — je dejal Spangler — toda ni še pozno.»

«Da, da gospod» je odvrnil dečko.

V tem sta Spangler in deklica že odhajala iz dvorane.

«Pojdiva h Corbettu — ji je rekel — bova kaj spila, poslušala glasbo in potem odšla domov.» Še enkrat se je obrnil proti platnu in odšel iz dvorane.

«Poglej doktorja Cavanagha, prosim te — ji je dejal — kaj bo napravil s tistimi kleščami? Saj se lahko zmoti in si izdere zob. Poglej ga.»

Ko sta bila zunaj, je bilo deklici že vseeno, da je zapustila film, ki se je komaj pričel. «Me imaš rad?» je dejala Spanglerju. «Da, rad me imaš. Vem, da me imaš rad.»

«Če te imam rad? — je Spangler skoraj zavpil. — V kino sem te pripeljal, ne?»

Pospešila sta korake, da bi čim prej prišla h Corbettu. Hodila sta tik ob zidovih, da ju dež ne bi toliko premočil.

18. poglavje

GOSPOD GROGAN GOVORI O VOJNI

Medtem ko sta Spangler in Diana hitela v dežju proti Corbettu, se je Homer Macauley ustavil s kolesom pred brzojavnim uradom in nato vstopil. Pogledal je, če je kaj brzojavk in je res eno našel.

Grogan je prenehal udarjati po brzojavnem stroju in je vstal. Sestra Bettina ti je prinesla nekaj za pod zobe, dečko», je dejal.

«Res? — se je začudil Homer. — «Ah, saj ni bilo treba. Hotel sem iti na dve torti.» Vzel je malico in dejal: «Saj tega je dosti za dva. Mi hočete delati družbo, gospod Grogan?»

«Hvala sinko», je odgovoril stari telegrafist. «Nisem lačen.»

«Mogoče pa, če bi pričeli jesti — je vztrajal Homer — bi tudi dobili tek.»

«Ne», je dejal starec, «ne, res ne, hvala. Pa saj si čisto moker. Glej, tamle visijo nepremočljivi plašči.»

«Saj, — je dejal Homer — pa kaj ko me je dež zalotil tako nepričakovano.» Ugriznil je v namazan kruhek. «Tole bom pojedel — je dejal — potel pa bom odnesel brzojavko.» Nekaj časa je tiho jedel, nato pa je pogledal telegrafista. «Kakšne vrste brzojavka je?» je vprašal.

Ker Grogan ni odgovoril, je Homer takoj vedel, da je bilo oznanilo smrti. «Zelo nerad nosim te vrste brzojavk», je dejal.

«Vem», je dejal Grogan mirno. Nato je obmolknil, sel pa je še dalje držal v roki začeti kruh. «Tvoja sestra je bila tukaj z neko drugo ljubko deklico.»

«Ah, z Marijo», je dejal Homer. «Naša soseda je. Markovo dekle, dekle mojega brata, ki je pri vojakih. Po vojni se bosta poročila.»

«Tvoja sestra in Marija sta bili tukaj s tremi vojaki, ki so odposlali brzojavke», je dejal stari telegrafist.

«Ah, da?» se je začudil Homer. «Kje je brzojavka?» Gospod Grogan je pokazal na mizo. Homer je dvignil brzojavko in jo prebral. Pogledal je starega telegrafista.

«Če nekdo na tak način umre, gospod Grogan — je dejal sel — nekdo, ki ga poznate ali ki ga ne poznate ali ga mogoče sploh niste videli — ali se bo zato kaj izboljšalo? In brzojavke? Vsi jih dobivajo, bogati in ubogi, vsake vrste ljudi. In ti tukaj? Samo umirajo, in to brez vzroka, ali ni res?»

Stari telegrafist je nekaj časa počakal, preden je spregovoril; potem pa je, kot da bi imel veliko stvari povedati, odprl mizni predal in vzel iz njega steklenico. Napravil je dolg požirek, sedel in pogledal sla.

«Toliko časa je že; kar sem na svetu», je dejal. «Preveč, mogoče. Toda, saj ti povem, da se tako v vojni kot v miru nič ne zgodi brez vzroka; tudi smrt ni brez vzroka.» Starec je za trenotek prenehal in napravil še en požirek.

«Vsi ljudje sestavljajo celoto, kakor si ti celota», je dejal. «Torej, kakor imaš ti dobre in slabe lastnosti, imajo vsi ljudje dobre in slabe lastnosti. To je pomešano v njih, v vseh milijonih ljudi vseh narodov. Da, tudi v našem. Kakor se bojuje človekova vest s slabšimi elementi svoje narave, tako se ti nasprotni elementi bojujejo v vsem človeštvu, po celem svetu. In tako nastajajo vojne. Telo se bojuje proti boleznim. Toda brez strahu, dobro traja večno, slabo pa odpodijo vedno, ko se pojavi. Bolano telo in bolni duh vedno ozdravita. Moreta znova oboleti, toda vedno ozdravita in ko bolezen pride in jo spet odstranijo, se telo in duh okrepita, dokler ne postaneta močna, kakor jima je bilo usojeno. Vsak človek na svetu, dober ali slab, skuša delati boljše od drugega.» Starec se je zdaj že nekoliko utrudil. «Tat in morilec, tudi onadva skušata.» Zavzdihnil je. «Ničče ne umre brez vzroka. Umira se, ko se išče hvaležnost nesmrtnost, resnica in pravica; in nekega dne bo ta veliki človeški ustroj — vsakdo izmed nas do zadnjega — prišel do cilja. Našel bo kvaležnost, postal bo nesmrten in ta čudoviti svet bo postal kraj poštenosti in dobrote za vse ljudi.»

Starec je globoko zavzdihnil; potegnil je iz hlačnega žepa listič in ga dal mladeniču.

«Ti je nerodno iti zame v lekarno?» je vprašal.

«Nikakor ne», je odvrnil Homer in že je dirjal iz urada.

Grogan je ostal sam v brzojavnem uradu. Počasi je dal roko na srce; v mučni nepremičnosti je čakal, da napad nekoliko poneha.

Sel se je vrnil iz lekarne in je izročil starcu škatlico.

«Vode», je dejal stari Grogan.

Homer je natočil kozarec vode in ga nesel starčku. Ta je vzel iz škatle tri tablete, jih dal v usta in vzel Homerju in rok kozarec.

«Hvala ti», je dejal, «hvala ti, dečko moj.»

Ta je pogledal starca, če si je že opomogel, šel nato k mizi in vzel poročilo o smrti. Obstal je nekaj časa z brzojavko v roki in jo neodločeno gledal. Nato jo je odprl, potegnil iz ovoja poročilo in ga prebral. Ko ga je dal v drugi ovoj, je šel iz urada, ven v dež. (Nad. prih.)